

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Davida Hipšra a Lenky Krupíčkové v právní věci žalobce: **P. K.**, zastoupen Mgr. Andrejem Lokajíčkem, advokátem se sídlem Jugoslávská 620/29, Praha 2, proti žalovanému: **Magistrát města Brna**, se sídlem Malinovského náměstí 3, Brno, **za účasti** osob zúčastněných na řízení: **I) Y. A., II) T. A., III) J. Š.**, všichni zastoupeni JUDr. Radkem Ondrušem, advokátem se sídlem Bubeníčkova 502/42, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 21. 12. 2023, č. j. 30 A 109/2021-208,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoby zúčastněné na řízení **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 11. 3. 2019 nařídil Úřad městské části města Brna, Brno - sever, odbor stavební (dále též „stavební úřad“), žalobci a jeho manželce (která později v průběhu soudního řízení zemřela), aby odstranili nepovolenou nástavbu a přístavbu dvorního křídla svého rodinného domu na adrese R. 6 v Brně. Žalobce (společně se svou manželkou) opakovaně žádal o dodatečné povolení této stavby mj. prostřednictvím žádosti o nové rozhodnutí dle § 101 správního řádu. Dne 10. 3. 2020 podali opět žádost o nové rozhodnutí ve věci dodatečného povolení své stavby, kterou odůvodnili tím, že stavbu změní a podle předložených odborných podkladů již nebude v nepřiměřené míře stínit sousední dům. Stavební úřad rozhodnutím ze dne 22. 2. 2021, č. j. MCBSev/007323/21, řízení zastavil, neboť žádost podle jeho názoru zahájení takového řízení neodůvodňovala (§ 102 odst. 4

správního řádu). Odvolání zamítl žalovaný rozhodnutím ze dne 22. 6. 2021, č. j. MMB/0272362/2021, a prvostupňové usnesení potvrdil.

II.

[2] Žalobce a jeho manželka napadli rozhodnutí žalovaného žalobou, kterou Krajský soud v Brně (dále též „krajský soud“) zamítl rozsudkem ze dne 6. 2. 2023, č. j. 30 A 109/2021-154. Ten byl rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 8. 2023, č. j. 7 As 48/2023-50, zrušen pro zmatečnost, a to z důvodu úmrtí manželky žalobce, ke kterému došlo dne 5. 2. 2023 (tedy před vydáním rozsudku krajského soudu). Věc proto byla vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení. Krajský soud v návaznosti na zrušující rozsudek usnesením ze dne 25. 10. 2023, č. j. 30 A 109/2021-46, rozhodl, že v řízení bude nadále pokračovat již jen s nynějším žalobcem [původně šlo o žalobce b)], neboť usnesením o dědictví po zemřelé žalobkyni a), které vydal Městský soud v Brně dne 19. 9. 2023 pod č. j. 60 D 104/2023-55, se stal pozůstalý žalobce výlučným vlastníkem pozemku, na němž je umístěn i předmětný dům.

[3] Krajský soud vydal dne 21. 12. 2023 rozsudek č. j. 30 A 109/2021-208, kterým žalobu žalobce zamítl. Krajský soud souhlasil se správními orgány, že nebyly splněny podmínky pro vydání nového rozhodnutí dle § 101 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále též „správní řád“). K tomu uvedl, že nyní řešená žádost o dodatečné povolení ze dne 9. 3. 2020 je již třetí žádostí o dodatečné povolení, resp. druhou žádostí o vydání nového rozhodnutí. Stavební úřad řízení o nyní projednávané žádosti stěžovatele zastavil z důvodu nesplnění § 11 a 12 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby (dále též „vyhláška“), která stanoví požadavky na denní osvětlení a oslunění pobytových a obytných místností. Odpovídající povolená míra stínění, kterou žalobce spornou stavbou překračuje, se přitom odvíjí od zařazení lokality, ve které se nachází sporná stavba, do příslušné kategorie dle normy ČSN 73 0850-1 (dále též „norma ČSN“). Jádrem nynějšího sporu je proto zařazení sporné lokality, ve které má být dodatečně povolena stavba, do kategorie dle této normy. V této souvislosti krajský soud uvedl, že kategorizace lokality byla předmětem řízení už u první žádosti žalobce o dodatečné povolení, přičemž žalobce proti ní nijak nebrojil a samotnou kategorizaci dříve nezpochybnil. Nyní řešenou žádostí o nové rozhodnutí se žalobce snaží znovu otevřít již vyřešený problém kategorizace jejich lokality, aniž by však předložil a tvrdil změnu podmínek, která je pro nové rozhodnutí klíčová. Pro vyhovění žádosti stavebním úřadem by žalobce musel doložit, že změna stavby vyhovuje všem podmínkám, které vymezil stavební úřad a krajský soud v předchozích řízeních. Takto však žalobce nepostupoval a nepředložil přesvědčivé doklady, ze kterých by vyplývala nutnost dosavadní zařazení stavby do lokality kategorie 3 revidovat. Ani na základě žádné další stížní argumentace soud neshledal důvod ke zrušení správních rozhodnutí, kterými bylo dané řízení zastaveno. Podle krajského soudu tak správní orgány nepochybily, pokud nevyhověly předmětné žádosti žalobce. Krajský soud zároveň uložil žalobci náhradu nákladů řízení osobě zúčastněné na řízení III), neboť shledal naplnění důvodů zvláštního zřetele, které mají svůj původ převážně v jednání žalobce. Rozsudek krajského soudu (stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) je dostupný na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů obsahově podřaditelných pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Stěžovatel souhrnně dovozuje, že nebyly splněny podmínky pro zastavení řízení ve věci nové žádosti o dodatečné povolení stavby. Správní orgány proto pochybily, pokud řízení zastavily. Nesouhlasí ani s dílčími částmi odůvodnění, na kterých správní orgány a krajský soud vystavěly nemožnost vyhovění předmětné žádosti. Stavební úřad řízení o nové žádosti o dodatečné povolení zastavil, a to z toho důvodu, že stěžovatel nepředložil rozhodnutí, které by danou lokalitu zařazovalo do kategorie 4 dle příslušné normy ČSN. Stěžovatel setrvává na závěru, že nutnost přeřazení lokality vyplývá z jím předložených podkladů. K tomu odkázal mj. na odbornou urbanisticko-architektonickou analýzu lokality, podle níž je danou lokalitu nutno zařadit do kategorie 4 (dle tabulky B.1 normy ČSN). Stěžovatel dále namítal, že kategorizace lokality nebyla podstatou řízení o dodatečném povolení stavby, resp. stavební úřad se k ní vyjadřoval pouze okrajově. Stěžovatel proto neměl důvod se k těmto skutečnostem vyjadřovat a kategorizaci rozporovat. Důsledkem uvedeného vadného postupu správních orgánů je skutečnost, že o samotném návrhu stěžovatele na úpravu stavby, která by zajistila možnost jejího dodatečného povolení, neboť by odstranila zásah do osvitů a oslunění sousední nemovitosti, nebylo jednáno z formalistického důvodu absence rozhodnutí stavebního úřadu. V dalším okruhu námitek stěžovatel nesouhlasil s výrokem III krajského soudu, jímž byla osobě zúčastněné na řízení III) přiznána náhrada nákladů řízení. Dle jeho názoru nebyly v řízení naplněny důvody hodné zvláštního zřetele dle § 60 odst. 5 s. ř. s., na základě kterých je možné osobě zúčastněné na řízení náhradu nákladů přiznat. Stěžovateli nemůže jít k tíži, když využívá svých zákonných možností k vyřešení situace, kterou nezavinil, neboť vydané stavební a následně i kolaudační rozhodnutí bylo bez jeho viny zrušeno. Stěžovatel se přitom opakovanými žádostmi pouze snaží najít řešení, které bude akceptovatelné stavebním úřadem i sousedy. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu, rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí stavebního úřadu zrušil a věc vrátil stavebnímu úřadu k dalšímu řízení.

IV.

[5] Žalovaný podal vyjádření ke kasační stížnosti, ve kterém se ztotožnil s napadeným rozsudkem krajského soudu. Navrhl proto zamítnutí kasační stížnosti.

[6] Osoby zúčastněné na řízení I) až III) podaly prostřednictvím svého právního zástupce vyjádření ke kasační stížnosti, ve kterém dovodily její nedůvodnost. Napadený rozsudek je správně a řádně odůvodněný. Zdůraznily, že předmětná žádost stěžovatele byla v pořadí již druhou žádostí o nové dodatečné povolení téže stavby ve smyslu § 101 správního řádu, přičemž následně byly podány ještě další dvě prakticky totožné žádosti, kdy sice vždy došlo k určitým změnám v podobě navrhované stavby, nicméně stavba je stále v rozporu s obecnými požadavky na výstavbu. Jedná se tak o zjevně účelovou snahu stěžovatele, která však přináší pouze další a další náklady na straně osob zúčastněných na řízení. Tvzení o jiné kategorizaci lokality, kterou stěžovatel nikdy předtím nezpochybnil, považují osoby

zúčastněné na řízení za zcela účelové. V celém dosavadním řízení včetně pravomocně skončeného řízení o nepovolení stavby byla všemi úřady i posudky daná lokalita posuzována jako lokalita spadající do kategorie 3. Osoby zúčastněné na řízení jsou proto názoru, že pokud stěžovatel až nyní tvrdí, že by se mělo jednat o kategorii 4, musí takové tvrzení jednoznačně prokázat, a to tím spíše u institutu nového rozhodnutí. Takto však stěžovatel nepostupoval, neboť jak správně uvedl krajský soud, nepředložil v řízení žádné přesvědčivé doklady, ze kterých by vyplývala nutnost dosavadní zařazení do lokality kategorie 3 jakkoliv revidovat. Osoby zúčastněné na řízení neshledaly případnou ani argumentaci dovozující nezákonnost přiznání nákladů řízení osobě zúčastněné na řízení III). Nelze zpochybnit, že postup stěžovatele je zcela účelový a fakticky zbytečně zatěžující osoby zúčastněné na řízení. V předchozích řízeních to přitom byla pouze osoba zúčastněná na řízení III), která měla právního zástupce, ačkoliv osoby zúčastněné na řízení I) a II) mohly učinit totéž. Pokud by však osoba zúčastněná na řízení III) v řízení aktivně nevystupovala, nemohla by se domoci jakýchkoli práv a stěží by ve vztahu k ní správní úřady a soudy uznaly, že tato práva jsou dotčena. Navíc neustálé hájení práv je velice náročné. Tvrzení, že by náklady řízení osobám zúčastněným na řízení měl platit stát, ačkoliv je k žádným úkonům nevyzval a neuložil jim žádnou povinnost, je dle osob zúčastněných na řízení v rozporu s principy právního státu, přičemž nemá v § 60 s. ř. s. ani jinde oporu. Osoby zúčastněné na řízení I) až III) proto navrhly zamítnutí kasační stížnosti v plném rozsahu.

[7] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Mezi stranami není sporné, že stěžovatel v minulosti disponoval stavebním povolením ze dne 10. 5. 2006, č. j. RV/06/0007824 a kolaudačním rozhodnutím ze dne 28. 4. 2008, č. j. RV/08/0008429. Uvedená rozhodnutí však byla zrušena krajským soudem na základě žalob, které podala ve veřejném zájmu nejvyšší státní zástupkyně (rozsudky ze dne 6. 4. 2011, č. j. 30 Ca 72/2009-45, a ze dne 20. 9. 2012, č. j. 30 A 62/2011-35). Důvodem zrušení bylo, že správní orgán rozhodl o zcela jiném předmětu řízení. Ačkoliv totiž z předložené dokumentace vyplývalo, že stěžovatel hodlá realizovat v uliční části svého rodinného domu zcela novou vestavbu podkroví, stavební úřad povolil pouze zesílení stávající ocelové konstrukce stropů, a to z důvodu vynesení zatížení stávající chodby a obvodového zdiva půdní vestavby. V důsledku zrušení původních rozhodnutí byl stavební úřad povinen zahájit řízení o odstranění stavby.

[10] V reakci na to stěžovatel podal žádost o dodatečné povolení změny stavby. Stavební úřad uvedenou žádost rozhodnutím ze dne 16. 1. 2018, č. j. MMB/0166294/2018, zamítl, neboť dospěl k závěru, že stavba není v souladu s územním plánem (překračuje index podlažní plochy a svým objemem narušuje charakter okolní zástavby) a nerespektuje odstup od sousední stavby rodinného domu na adrese R. 8. Uvedené rozhodnutí bylo potvrzeno žalovaným v odvolacím řízení. Správní žalobu stěžovatele zamítl krajský soud rozsudkem ze dne 21. 10. 2020, č. j. 30 A 119/2018-127. Ná vaznou kasační stížnost pak zamítl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 18. 10. 2022, č. j. 7 As 339/2020-56.

pokračování

[11] Dne 12. 12. 2019 stěžovatel podal žádost o vydání nového rozhodnutí ve věci dodatečného povolení své stavby. K žádosti přiložil mj. znalecký posudek (vypracovaný znalcem Ing. Viktorem Zweinerem, Ph.D., ze společnosti Dekprojekt, s. r. o.). Součástí posudku je urbanisticko-architektonická analýza lokality (zpracovaná jiným znalcem, Ing. arch. Tomášem Pavlovským, Ph.D.). Stavební úřad však neshledal důvod pro vydání nového rozhodnutí o původní žádosti a řízení rozhodnutím ze dne 11. 2. 2020 zastavil, přičemž žalovaný jeho rozhodnutí potvrdil rozhodnutím ze dne 27. 4. 2020, č.j. MMB/0165577/2020. Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou, kterou krajský soud zamítl rozsudkem ze dne 23. 2. 2022, č.j. 30 A 105/2020-190. Kasační stížnost stěžovatel nepodal.

[12] Dne 10. 3. 2020 podal stěžovatel další žádost o vydání nového rozhodnutí ve věci dodatečného povolení své stavby, která je předmětem nyní projednávané věci. Stavební úřad řízení o žádosti usnesením ze dne 22. 2. 2021 zastavil. Odvolání stěžovatele žalovaný zamítl rozhodnutím ze dne 22. 6. 2021. Návaznou žalobu stěžovatele pak krajský soud zamítl shora rekapitulovaným rozsudkem.

[13] Stěžovatel primárně dovozuje, že správní orgány měly jeho žádosti vyhovět (a nikoliv řízení zastavit).

[14] Podle § 101 správního řádu provést nové řízení a vydat nové rozhodnutí ve věci lze tehdy, jestliže *a) je to nezbytné při postupu podle § 41 odst. 6 věty druhé, b) novým rozhodnutím bude vyhověno žádosti, která byla pravomocně zamítnuta, c) nové rozhodnutí z vážných důvodů dodatečně stanoví nebo změní dobu platnosti nebo účinnosti rozhodnutí anebo lhůtu ke splnění povinnosti nebo dodatečně povolí plnění ve splátkách, popřípadě po částech; zkrácení doby platnosti nebo účinnosti rozhodnutí anebo lhůty ke splnění povinnosti je možné pouze tehdy, stanoví-li tuto možnost zákon, d) rozhodnutí ve věci bylo zrušeno jiným orgánem veřejné moci podle zvláštního zákona, nebo e) tak stanoví zvláštní zákon*. Na to navazuje § 102 odst. 4 správního řádu, dle kterého *pokud žádost účastníka neodůvodňuje zahájení nového řízení, rozhodne správní orgán usnesením o tom, že se řízení zastaví. Usnesení se oznamuje pouze žadateli a těm osobám, vůči nimž již správní orgán učinil úkon*.

[15] Nové rozhodnutí podle § 101 správního řádu představuje procesní nástroj umožňující prolomení překážky věci rozhodnuté v případě, že nastane některá ze zákonem předvídaných podmínek (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2023, č. j. 8 As 319/2021-23, ze dne 21. 10. 2020, č. j. 9 As 207/2020-32, a dále též Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bohadlo, D.: Správní řád. Komentář. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 567-573, či Vedral, J. Správní řád. Komentář. 2. vydání. Praha: BOVA POLYGON, 2012, s. 891). Nejedná se tak o opravný ani o dozorčí prostředek sloužící k nápravě vad správního rozhodnutí. Doktrína i judikatura jsou dlouhodobě za jedno v tom, že prolomit překážku věci pravomocně rozhodnuté je možné pouze ze zákonem (explicitně) stanovených důvodů (srov. § 101 In: KOPECKÝ, M. a kol. *Správní řád. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2022, dostupné v ASPI).

[16] Institut nového rozhodnutí je přitom aplikovatelný i na případy dodatečného povolení stavby (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2020, č.j. 9 As 207/2020-32). Dle § 101 písm. b) správního řádu je důvodem pro vydání nového

rozhodnutí vyhovění žádosti, která byla (původně) pravomocně zamítnuta. V tomto případě jde o důvod použitelný univerzálně na jakékoliv zamítnuté žádosti, u nichž zvláštní zákon nestanoví jinak (srov. § 101 In: KOPECKÝ, M. a kol. *Správní řád. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2022, dostupné v ASPI). Předpokladem vydání nového rozhodnutí je však vedle existence rozhodnutí o pravomocném zamítnutí původní žádosti i to, že žádost musí zahájení nového řízení odůvodňovat (§ 102 odst. 4 správního řádu a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2020, č. j. 9 As 207/2020-32, a ze dne 30. 10. 2018, č. j. 5 As 122/2016-36). Odborná literatura k tomu uvádí, že: „*Novým rozhodnutím bude moci být opakovaně podané žádosti vyhověno jen tehdy, pokud se změnily podmínky, za kterých bylo v původním řízení rozhodováno. Tomu koresponduje pravidlo, že pokud žádost účastníka neodůvodňuje zahájení nového řízení, rozhodne správní orgán usnesením o tom, že se řízení zastaví (§ 102 odst. 4)*“ [Průcha, P.: *Správní řád s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou*. Praha Leges, komentář k § 101 správního řádu]. V případě, že je nové rozhodnutí o dodatečném povolení stavby vydáno, může při dodržení podmínek dle § 100 odst. 1 písm. b) správního řádu sloužit jako důvod pro obnovu řízení o odstranění stavby podle § 129 odst. 2 stavebního zákona (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2020, č. j. 9 As 207/2020-32).

[17] Z rozhodnutí žalovaného vyplývá, že stavební úřad řízení o dřívější žádosti zastavil s poukazem na § 11 a § 12 vyhlášky. Vyhláška odkazuje na tzv. normové hodnoty, jež jsou stanoveny příslušnou normou (ČSN 73 0580-1). Podle tabulky B.1. se pro denní osvětlení budov stanoví čtyři základní kategorie lokalit. Do kategorie 3 patří *prostory s trvalým pobytem lidí v souvislé řadové zástavbě v centrech měst*. Do kategorie 4 pak patří *prostory s trvalým pobytem lidí v mimořádně stísněných podmínkách historických center měst*. Na základě předchozího znaleckého posudku ve věci (zpracovaného soudním znalcem doc. Ing. Janem Kaňkou, Ph.D. v květnu 2013) byla sporná lokalita zařazena do kategorie 3, z čehož vycházel ve svých rozhodnutích jak stavební úřad a žalovaný, tak i krajský soud. Nejvyšší správní soud v této souvislosti upozorňuje mj. na rozhodnutí ze dne 15. 5. 2018, č. j. MMB/0166294/2018 (první žádost o dodatečné povolení), ve kterém žalovaný řeší otázku vzhledu lokality a uzavírá: „*Znalec zařídil posuzovaný prostor do kategorie 3. Jedná se o kategorii definovanou jako prostory s trvalým pobytem lidí v souvislé řadové zástavbě v centrech měst. (...) Provedené zařídění odpovídá charakteru lokality*“ (str. 6-8, důraz přidám soudem). Nelze proto souhlasit s námitkou stěžovatele, dle které kategorizace lokality nebyla předmětem předchozích řízení, resp. že se k nim stavební úřad vyjadřoval pouze okrajově. Z rozhodnutí o již první žádosti o dodatečné povolení totiž jednoznačně vyplývá, že kategorizace předmětem řízení byla, přičemž proti ní stěžovatel nijak nebrojil. Stěžovateli lze částečně přisvědčit v tom, že je na orgánu obce, aby danou lokalitu zařadil do příslušné kategorie dle normy ČSN (srov. text obsažený pod tabulkou B.1.), a proto se stavební úřad vyjádřil poměrně zkratkovitě, když uvedl, že takové rozhodnutí nebylo stavebníkem doloženo. Toto pochybení však napravil žalovaný v odvolacím řízení, když mj. uvedl, že na základě ustálené praxe rozhoduje o zařazení do příslušné kategorie stavební úřad. Činí tak přitom vždy *ad hoc* při rozhodování individuálních případů a nikoliv deklaratorním rozhodnutím či jiným samostatným správním aktem. Nejvyšší správní soud v této souvislosti konstatuje, že rozhodnutí správních orgánů I. a II. stupně tvoří z hlediska soudního přezkumu jeden celek. Případné nedostatky odůvodnění prvostupňového rozhodnutí proto mohou být napraveny až druhostupňovým rozhodnutím (usnesení rozšířeného senátu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003-56, rozsudky ze dne 28. 12. 2007,

pokračování

č. j. 4 As 48/2007-80, ze dne 26. 3. 2008, č. j. 9 As 64/2007-98, či ze dne 29. 11. 2012, č. j. 4 Ads 97/2012-66). Lze dodat, že pokud si pak stěžovatel nebyl jist, do jaké kategorie lokalita patří, resp. od čeho se dané limity odvíjí, mohl se obrátit na stavební úřad s žádostí o poskytnutí této informace, který o zařazení do lokality dle normy ČSN rozhoduje. Takto však nepostupoval.

[18] Nyní posuzovanou žádost o nové rozhodnutí stěžovatel opřel o novou projektovou dokumentaci (zpracovanou Ing. arch. Milanem Kramolišem). V části B. Souhrnné technické zprávy (str. 5) této projektové dokumentace je uvedeno, že *„při posuzování splnění požadavků stavebně právních předpisů byla stanovena dle ČSN 73 0580-1 mezní hodnota $D_w = 24 \%$ pro třídu prostředí č. 4 (platné pro prostory s trvalým pobytem lidí v mimořádně stísněných podmínkách historických center měst), které plně odpovídá zdejšímu sevřenému prostoru, který vytváří proti sobě stojící dvorní křídla obou rodinných domů R. 6 a 8“*. Stejný závěr týkající se zařazení stavby do lokality 4 podle normy ČSN je uveden rovněž v odborném posudku zpracovatele Buildigo, s. r. o., který je rovněž součástí žádosti a ve kterém zpracovatel posudku uvádí, že *„budova se nachází v oblasti se třídou prostředí č. 4“*. Předložené podklady a provedené výpočty tudíž vychází ze zařazení lokality do kategorie 4.

[19] Nejvyšší správní soud k uvedenému předně uvádí, že institut vydání nového rozhodnutí dle § 101 správního řádu neslouží k nekonečnému otevírání již uzavřených případů bez pádných důvodů, tj. beze změny podmínek, za kterých bylo vydáno rozhodnutí původní. Neslouží ani ke zpochybňování závěrů, proti kterým v předchozích řízeních účastník nijak nebrojil a ničeho nenamítal. Jeho účelem je prolomení pravomocného správního rozhodnutí v případě, že se změnilly podmínky, za kterých bylo v původním řízení rozhodováno (viz výše citovanou právní úpravu a judikaturu). Jak tedy správně uvedl krajský soud, pokud stěžovatel chtěl nyní řešenou žádostí o nové rozhodnutí otevřít již vyřešený problém kategorizace jejich lokality, měl primárně tvrdit a doložit onu změnu podmínek, která je pro nové rozhodnutí klíčová. To ale stěžovatel neučinil. Místo toho rozporuje závěry, ke kterým v předchozích řízeních ničeho nenamítal, a to na základě předloženého projektu, který zařazuje lokalitu do kategorie 4. Zařazení lokality do kategorie 4 však nebylo podloženo žádným rozhodnutím či stanoviskem, ať již stavebního úřadu, nebo jiného orgánu, o němž by bylo lze tvrdit, že je oprávněnou institucí příslušné obce ve smyslu textu uvedeného v normě ČSN 73 0580-1 (pod tabulkou B.1.). I podle názoru kasačního soudu tak uvedený projekt nepředstavuje podklad, který by měl potenciál vyvrátit závěr správních orgánů, že daná lokalita je lokalitou podřaditelnou pod kategorii 3. Lze dodat, že žalovaný nepřehlédl ani argumentaci stěžovatele v tomto směru, když mj. (a zcela správně) uvedl, že zařazení lokality do kategorie 3 není nijak překvapivé, neboť se jedná o prostor s trvalým pobytem lidí v souvislé řadové zástavbě v centrech měst (dle znaleckého posudku vypracovaného soudním znalcem doc. Ing. Janem Kaňkou, Ph.D.) a nikoliv o prostor v mimořádně stísněných podmínkách historických center měst dle kategorie 4 příslušné normy, což by odůvodňovalo snížení požadavků na denní osvětlení. Stěžovatel přitom nepředložil v řízení ani žádné jiné relevantní doklady, ze kterých by vyplývala nutnost revidovaná zařazení lokality do kategorie 3. Ze souhrnné technické zprávy projektové dokumentace vyplývá, že podle zpracovatele oblast spadá do kategorie 4, jelikož jde o sevřený prostor, který vytváří proti sobě stojící dvorní křídla obou rodinných domů R. 6 a 8 s malou vzájemnou vzdáleností. Taková charakteristika však nepředstavuje novou skutečnost, jelikož vzhled dvorních traktů zůstal oproti předchozím řízením nezměněn,

a navíc není zřejmé, proč uvedená charakteristika neodůvodňuje dosavadní zařazení do kategorie 3, která rovněž počítá se souvislou zástavbou a se stísněnými podmínkami. Posudek Buildigo pak sice pracuje s hodnotami pro kategorii 4, ale nijak takové zařazení lokality nevysvětluje. Je zřejmé, že změnou kategorie se především snaží zahladit stále nevyhovující výsledky denního osvětlení.

[20] Pokud pak stěžovatel akcentoval urbanisticko-architektonickou analýzu lokality, která byla přílohou znaleckého posudku od společnosti Dekprojekt s. r. o. v řízení o druhé žádosti, konstatuje soud, že tu stěžovatel k nyní posuzované žádosti nepřiložil, resp. jí ve správním řízení neargumentoval. Jak přitom správně uvedl již krajský soud, nyní projednávaná věc je řízením o vydání nového rozhodnutí podle § 101 písm. b) a § 102 odst. 4 správního řádu, a jde tudíž o řízení zahajované na žádost, v němž měl stěžovatel podpořit svou žádost dostatečným množstvím důkazů už v řízení před správním orgánem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 4. 2011, č. j. 5 As 7/2011-48). Takto však nepostupoval. Nutno dodat, že krajský soud se z opatrnosti důsledky uvedené analýzy pro nyní posuzovanou žádost zabýval, přičemž soud neshledává na jeho posouzení nic nezákonného. V podrobnostech proto soud odkazuje na rozsudek krajského soudu (zejména bod 41 rozsudku). To plně platí i pro další právní závěry krajského soudu, neboť i ty mají plnou oporu v právní úpravě a judikatuře. Z uvedených důvodů nemohl soud shledat případnou ani polemiku stěžovatele s jeho argumentací.

[21] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že plně souhlasí s nosným závěrem krajského soudu, že nebyly splněny podmínky pro vyhovění předmětné žádosti stěžovatele. Pro vyhovění žádosti stavebním úřadem by stěžovatel musel doložit, že změna stavby vyhovuje všem podmínkám, které vymezil stavební úřad a krajský soud v předchozích řízeních. Takto však stěžovatel nepostupoval a nepředložil přesvědčivé doklady, ze kterých by vyplývala nutnost dosavadní zařazení stavby do lokality kategorie 3 revidovat. Nejvyšší správní soud nesouhlasí ani s tím, že by řízení bylo zatíženo vadami. Správní orgány postupovaly v souladu s pravidly správního procesu (§ 2, § 3 a násl. správního řádu). Důkladně zohlednily stěžovatelem akcentované skutečnosti a náležitě zdůvodnily nemožnost vyhovění žádosti při plném zohlednění smyslu a účelu daného řízení (§ 101 a násl. správního řádu). Jejich posouzení nelze považovat za formalistické, nedostatečné či jinak vadné, jak tvrdil stěžovatel. Ze spisu nevyplývá, že by v případě stěžovatele bylo postupováno zaujatě, či tendenčně. Správní orgány se nedopustily žádných vad s vlivem na zákonnost jejich rozhodnutí (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2008, č. j. 3 As 51/2007-84, ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109, ze dne 28. 3. 2013, č. j. 7 As 92/2012-41, ze dne 16. 7. 2014, č. j. 3 As 111/2013-25 atp.). To plně platí i pro rozsudek krajského soudu. Ten důkladně vypořádává všechny nosné žalobní námitky (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97 a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62 a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-75).

[22] V dalším okruhu námitek stěžovatel zpochybňuje výrok o nákladech řízení, kterým krajský soud přiznal osobě zúčastněné na řízení III) náhradu nákladů řízení. Učinil tak na

pokračování

návrh jejího zástupce, a to z důvodu hodných zvláštního zřetele (§ 60 odst. 5 *in fine* s. ř. s.). Osoby zúčastněné na řízení I) a II) náhradu nákladů řízení nepožadovaly.

[23] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, zda je tato kasační námitka přípustná. Kasační stížnost, která směřuje jen proti výroku o nákladech řízení, je totiž nepřípustná podle § 104 odst. 2 s. ř. s. V usnesení ze dne 1. 6. 2010, č.j. 7 Afs 1/2007-64, dospěl rozšířený senát k závěru, že kasační námitka směřující proti výroku o nákladech řízení je přípustná, pokud kasační stížnost obsahuje i další přípustné námitky, které směřují proti dalším výrokům soudního rozhodnutí. Není rozhodné, zda kasační soud shledá tyto další námitky důvodnými. Lze proto uzavřít, že kasační námitka směřující proti výroku III. o náhradě nákladů řízení před krajským soudem je přípustná. Nejvyšší správní soud však neshledal, že by tato námitka byla důvodná.

[24] Nejvyšší správní soud plně souzní s odůvodněním krajského soudu. Výrok III. o náhradě nákladů řízení osobě zúčastněné na řízení III) odůvodnil krajský soud existencí důvodů zvláštního zřetele hodných (§ 60 odst. 5 s. ř. s.). Při posouzení vzal v úvahu, že ve věci jedné a téže nepovolené stavby vyvolali stěžovatel (a jeho manželka) v pořadí již třetí správní a následně i soudní řízení. V prvním řízení před krajským soudem (sp. zn. 30 A 119/2018) zpochybňovali skutkový stav – projektovou dokumentaci sousedního domu označili za nedostatečný podklad pro posouzení toho, zda vůbec jejich stavba nadměrně zastiňuje dvorní křídlo sousedního domu, a pro to, aby mohli navrhnout nějaké řešení tohoto stavu. Tento postoj neobhájili ani před krajským soudem, ani před Nejvyšším správním soudem. Ve druhém řízení (sp. zn. 30 A 105/2020) se snažili stavební úřad i krajský soud přesvědčit, že jakékoliv úpravy jejich stavby nejsou potřebné, neboť pouze doplnili stav při úplné souvislé zástavbě (zastavěli proluku), a tudíž se na ně požadavky příslušné ČSN nevztahují. Ani s touto argumentací u krajského soudu neuspěli, přičemž kasační stížnost proti zamítavému rozsudku nepodali. Konečně v nynější věci sice nabídli, že svou stavbu upraví, tj. zmenší, ale nikoliv tak, aby vyhověla požadavkům ČSN na oslunění platným v dané lokalitě, ale pouze požadavkům, které se uplatňují ve stísněných historických centrech měst. Taková úprava stavby nemůže být v daných podmínkách dostačující, jak soud vysvětlil výše v odůvodnění tohoto rozsudku. Stěžejní pro přiznání náhrady nákladů řízení osobě zúčastněné na řízení III) tak byl výše nastíněný opakovaný postup stěžovatele, který osoby zúčastněné na řízení nepřiměřeně zatěžoval. Lze rozumět tomu, že stěžovatel (se svou manželkou) se po celou dobu snažili zachovat ze své nepovolené stavby (dvorního křídla rodinného domu) co nejvíce, aby minimalizovali své škody a aby se vyhnuli nákladům spojeným se stavebními úpravami nebo je alespoň omezili na nezbytnou míru. Nelze ale přehlížet, že této své snaze dávali podobu postupných dílčích krůčků, přičemž každý takový pokus je spojen s novou žádostí o dodatečné povolení téže stavby. To je mimořádně zatěžující pro jejich sousedy, na něž jsou tak vlastně přenášeny náklady spojené s řešením nelegální stavby. Navíc tak stěžovatel a jeho manželka činili převážně až v době po vydání rozhodnutí, jímž jim stavební úřad nařídil jejich stavbu odstranit. Namísto splnění uložené povinnosti se opakovaně pokoušeli otevřít již skončené řízení o dodatečném povolení této stavby, vždy s novou argumentací, nově obstaranými podklady či s novým postojem k možnosti úprav své stavby. Důsledkem této procesní taktiky jsou ovšem stále další a další soudní a správní řízení, což nutí sousedy - osoby zúčastněné na řízení - aby byly neustále ve střehu a připraveny střežit v těchto řízeních svá práva. Je pochopitelné, že v takové situaci někteří z nich raději vyhledají pomoc právního profesionála, aby kvůli

procesní chybě neutrpěli újmu. To je i případ osoby zúčastněné na řízení III), jejíž zástupce se aktivně zúčastnil soudního řízení, aniž by pouze kopíroval stanoviska ostatních osob zúčastněných na řízení. Nešlo tedy o pouhé zvolení si zástupce *pro forma*, aby bylo možno nárokovat náhradu nákladů řízení.

[25] Souhrn těchto okolností, resp. celkový obsah spisu představuje i podle názoru kasačního soudu důvod hodný zvláštního zřetele, pro který je možno uložit neúspěšnému stěžovateli, aby uhradil osobě zúčastněné na řízení III) jako vlastníkovu sousední nemovitosti část nákladů řízení (§ 60 odst. 5 věta druhá s. ř. s., obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 3. 2021, č. j. 10 As 336/2019-46). To v daném řízení znásobuje i povaha daného řízení, resp. charakter obrany stěžovatele. Se stěžovatelem přitom nelze souhlasit ani v tom, že by neměl náklady řízení osobě zúčastněné na řízení III) přiznávat kvůli právnímu vzdělání osoby zúčastněné na řízení I). Jakkoliv jsou obě osoby zúčastněné zřejmě v příbuzenském poměru, nelze jednu z nich nutit, aby poskytovala právní služby té druhé. Nejvyšší správní soud současně nesouhlasí s názorem stěžovatele, že by náhradu nákladů řízení osobám zúčastněným měl hradit vždy stát. Pokud by se jednalo o povinnost uloženou soudem při dokazování, platil by náklady při ní vzniklé stát podle § 59 odst. 1 a k náhradě těchto nákladů státu by pak byl povinen neúspěšný účastník podle § 60 odst. 4 s. ř. s. V ostatních případech ale s. ř. s. výslovně neřeší, kdo je povinen osobě zúčastněné na řízení takové náklady hradit. Lze tedy dovodit, že to bude v řízení neúspěšný účastník (srov. § 60 In: J. Jirásek a kol. Soudní řád správní, 3. vydání, 2016, dostupné v ASPI). Argumentace krajského soudu, že osoba zúčastněná na řízení III) je starobní důchodkyně a vdovou, přitom byla pouze podpůrná (a tedy v souladu s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2017, sp. zn. 21 Cdo 3536/2016, na které poukazuje stěžovatel). Nic nezákonného neshledává soud ani na další argumentaci krajského soudu k nákladům řízení. Souhrnně hodnotí Nejvyšší správní soud postup krajského soudu při rozhodování o nákladech řízení jako postup odpovídající právní úpravě a judikatuře, a o při náležitém zohlednění individuálních okolností dané věci (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2018, č. j. 10 As 116/2018-71). V podrobnostech proto kasační soud odkazuje na odůvodnění krajského soudu k nákladům řízení a přebírá jej. Z tohoto důvodu nemohl shledat případnou ani polemiku stěžovatele s ním.

[26] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, kterému by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

[27] Osobám zúčastněným na řízení I), II) a III) Nejvyšší správní soud právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal. Ačkoliv kasační soud neshledává závěr krajského soudu stran nákladů řízení ve vztahu k osobě zúčastněné na řízení III) nezákonným (viz výše), nelze přehlédnout, že krajský soud rozhodl v nyní projednávané věci totožně jako v předchozím rozsudku ze dne 6. 2. 2023, č. j. 30 A 109/2021-154, který byl Nejvyšším správním soudem rozsudkem ze dne 2. 8. 2023, č. j. 7 As 48/2023-50, zrušen pro zmatečnost. Vzhledem k totožnosti obou rozsudků krajského soudu stran meritorního posouzení věci proto nebylo vyjádření osob zúčastněných na řízení ke kasační stížnosti stěžovatele

pokračování

nezbytné. V tomto ohledu nelze přehlédnout rovněž obsah jejich vyjádření. Ve vztahu k osobě zúčastněné na řízení III pak nelze přehlédnout ani výši přiznaných nákladů krajským soudem. Ostatně osoby zúčastněné na řízení o náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ani nežádaly. S ohledem na výše uvedené proto Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti žádné z osob zúčastněných nepřiznal.

[28] Ze všech shora uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.). Ve věci rozhodl dle § 109 odst. 2 s. ř. s. bez jednání.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. září 2024

Tomáš Foltas
předseda senátu